

PANDEMİ SONRASI KURUMLARIN FAALİYETE GEÇME SÜREÇLERİ

Mayıs 2020

PANDEMİ SONRASI KURUMLARIN FAALİYETE GEÇME SÜREÇLERİ

Global dünyada bulaşıcı hastalıkların artması ve yaşam şeklinin değişmesi ile birlikte kendimiz ve çevremiz için güvenli ve sağlıklı bir ortam yaratmak önemli bir hal almıştır.

Bu doküman, "Pandemi Sonrası" kurumların açılmadan önce ve açıldıktan sonra uygulaması gereken faaliyetleri içermektedir.

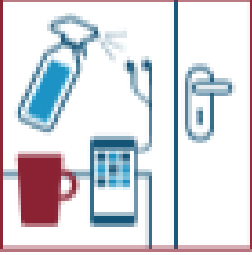
PANDEMİ SONRASI KURUM FAALİYETE GEÇMEDEN ÖNCE ALINMASI GEREKEN ÖNLEMLER

1.1. Tesis ile İlgili Süreçler

- Tüm bölümleri havalandırın.

- Uygun dezenfeksiyon/ temizlik işlemlerini yapın. (Masalar, köşeler, asansörler, merdiven kolları, kapı kolları, sandalye kolları, elektrik anahtar noktaları, yıkama odaları vb .)

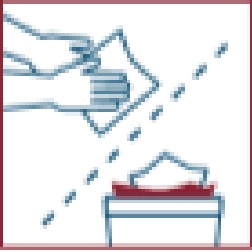

- Tuvaletlerde sıvı sabun ve el kurutma makinesi/ kağıt havlu bulundurun.

- Uygun alanlara el dezenfektanları yerleştirin.

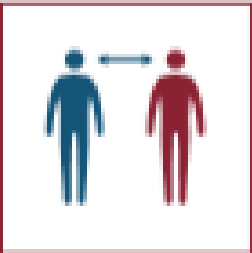
- Ortak kullanımda olan sebil/ çay makinesi vb. cihazları kaldırın veya bu cihazlar için tek kullanımlık bardaklar temin edin.

- Çöp kovalarının üstünün kapalı olmasını sağlayın.

- Bulaşma riskini önlemek için tüm kapıları açık tutun.

- Birden fazla giriş kapısı olması durumunda girişlerin tek bir yerden olmasını sağlayın.

- Asansörlerin sosyal mesafe kuralına uygun etiketlemesini yapın.

1.2. Çalışma Ortamının Düzenlenmesi

- Salgını dikkate alarak risk değerlendirme ve acil durum planlarını güncelleyin.
- Sosyal mesafe kuralını gözeterek çalışma yöntem ve şekillerini yeniden gözden geçirin, mümkün olduğu durumlarda bu kurala uygun iş organizasyonu yapın.
- Ofis alanlarını/ bekleme alanlarını/ yemekhaneyi sosyal mesafe kuralına göre yeniden düzenleyin. (sandalye/ koltukların uzaklaştırılması ve uyarıcı yazıların asılması)
- Çalışanların giriş çıkış yaptığı alanlarda kullanılan cihazları yeniden değerlendirin ve mümkünse alternatifler bulun.
- Ara dinlenmeleri ve yemek molalarını da kapsayacak şekilde çalışma süreleri içinde çalışanların birbirleriyle etkileşimlerini asgari düzeyde olacak şekilde planlayın.
- Çalışma alanında aynı anda bulunan çalışan sayısının asgari oranda tutulması için planlama yapın, mümkün olması halinde uzaktan çalışma gibi yöntemleri tercih edin.
- Asansörlerin sosyal mesafe kuralına uygun etiketlemesini yapın.

1.3. Çalışanlar İçin Alınması Gereken Önlemler

1. Çalışanlara uyulması gereken kurallarla ilgili eğitim materyali hazırlayın.
2. Çalışanlara maske ve eldiven temin edin, doğru kullanımını sağlayın.
3. Kurum içerisinde küçük bir tıbbi tesis alanı organize edin.
4. Kişisel koruyucu malzemelerin stoklarını düzenli olarak takip edin.

2. KURUM FAALİYETE GEÇTİKTEN SONRA ALINMASI GEREKEN ÖNLEMLER

2.1. SAĞLIK KONTROLÜ

2.1.1. İşe Başlayan Personel

Ateş, öksürük, soğuk algınlığı, vücut ağrıları vb. var mı?

Son iki hafta içinde herhangi bir yere seyahat ettiniz mi?

Aile üyelerinizden herhangi birinde yukarıdaki belirtilerden herhangi biri var mı veya yurtdışına / herhangi bir yere seyahat etti mi?

Şüpheli veya teyit edilmiş Covid-19 vakası ile yüz yüze görüştünüz mü?

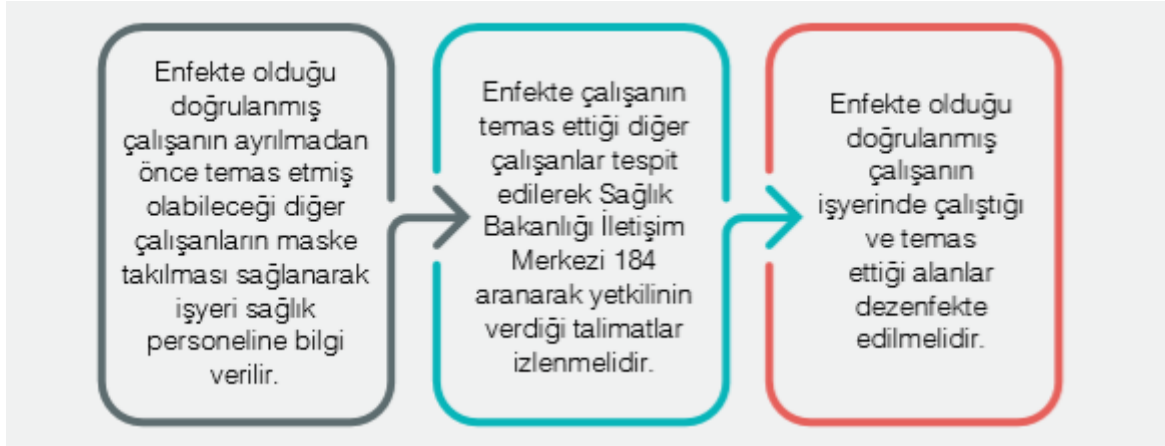
Son iki hafta içinde 15'ten fazla kişinin katıldığı herhangi bir toplantıya siz/yakın aile üyesi katıldınız mı?

2.1.2. COVID-19 Hastalığı Şüphesi/ Tanısı Bulunan Çalışan Tespit Edildiğinde Yapılması Gereken Faaliyetler

- COVID-19 hastalık şüphesi bulunan çalışan maske takmak suretiyle işyeri sağlık personeline gitmeli ve işyeri hekimi tarafından değerlendirilmesi yapılmalıdır.
- İşyeri hekimi tarafından çalışanın COVID-19 şüphesi olarak değerlendirilmesi halinde daha önceden belirlenen ve enfeksiyonun yayılmasını önleyecek nitelikte olan bir alanda diğer çalışanlardan izolasyonu sağlanmalıdır.
- Durum işyerinde görevli iş sağlığı ve güvenliği profesyonellerine ve işyeri yetkililerine bildirilir.
- İşyeri hekiminin değerlendirmesine göre veya işyeri sağlık personelinin bulunmadığı durumlarda, Sağlık Bakanlığı İletişim Merkezi 184 aranarak yetkilinin verdiği talimatlar izlenmelidir.
- İlgili yetkili kurum/ kurumlar tarafından belirtilen önlemler yerine getirilir.
- İşyeri sağlık biriminde görev yapan personelin kişisel hijyeni ve görev yapılan fiziki mekanın dezenfeksiyon işlemi gerçekleştirilir.

2.1.3. COVID-19 Tanısı İle Tedavisi Yapılan alışanın İşe Dönüşü

Tedavisi yapılan çalışan, sağlık kuruluşu tarafından işe başlamasında sakınca bulunmadığına dair (işe dönüş) rapor ile işverenini bilgilendirerek işine devam eder. İstenmesi halinde işyeri hekimi tarafından sağlık muayenesi yapılması sağlanır.

2.1.4. Seyahat Uygulamaları

- Güncel global risk sürekli olarak izlenmelidir.
- Zaruri olmadıkça seyahatlerin iptal edilmesi ya da azaltılmasına yönelik çalışmalar yapın.
- Yurtdışından dönen kişilerin kendini karantinaya almasını sağlayın.
- Seyahatten dönen çalışanların sağlık kontrolünden geçirerek işbaşı yapmalarını sağlayın ve çalışma süresince sağlık durumlarını gözlemleyin.
- Yurtiçi seyahatlerde çalışanların toplu taşıma araçlarını kullanmamalarını, özel araçlarla en fazla üç kişi olacak şekilde seyahat etmelerini sağlayın.

2.2. KİŞİSEL KORUYUCU ÖNLEMLERİN ALINMASI

- Ülkedeki bulaş riskini değerlendirerek, işletme içerisindeki çalışma koşulları ve gerekliliklerini de göz önünde bulundurarak, kullanılacak kişisel koruyucu malzemeleri belirleyin. Ülke içindeki bulaş riski yüksek ise sosyal mesafe kuralının uygulamasını ve çalışanların maske, gözlük ve bone kullanmasını sağlayın. Kişisel koruyucu malzeme kullanımında aşağıdaki hususları dikkate alın.

Maske Kullanımı

- Maskeye dokunmadan önce, ellerinizi su ve sabun ile temizleyin, su ve sabuna erişimin olmadığı durumlarda alkol bazlı bir el antiseptiği kullanın.
- Maskede delik vb. hatalı durumun olup olmadığını inceleyin.
- Maskenin üst tarafı metal şeridin olduğu taraftır.
- Maskenin doğru tarafının dışarıya baktığından emin olun.
- Maskeyi yüzünüze yerleştirin. Maskenin metal şeridini veya sert kenarını, burnunuzun şekline göre kalıplayın.
- Maskenin alt kısmını aşağı doğru çekerek ağızınızı ve çenenizi kapatın.
- Maskenin üzerini ellerimizle kapatarak nefes aldığımızda kenarlardan hava sızıntısı olmadığına emin olunmalıdır.
 - Maske yanında koruyucu gözlük de kullanıldığı durumda gözlükte buğulanma oluyorsa maskenin yüze tam olarak oturması sağlanmalıdır.
- Kullanımdan hemen sonra tek kullanımlık maske biyolojik risklere özel kapalı bir atık kutusuna atılmalıdır. Tekrar kullanılabilir ibaresi olan maske saklama ve temizlik şartlarını karşılayacak şekilde muhafaza edin, kullanım miadı dolmaları biyolojik risklere özel kapalı bir atık kutusuna atın.
- Maskeye dokunduktan veya attıktan sonra ellerinizi su ve sabun ile temizleyin, su ve sabuna erişimin olmadığı durumlarda alkol bazlı bir el antiseptiği kullanın.
 - Maskenin dış yüzeyi ile temas etmeyin, temas ettiyseniz ellerinizi su ve sabunla yıkayın veya el antiseptiği kullanın.

2.3. TOPLANTI/ EĞİTİM FAALİYETLERİNİN DÜZENLENMESİ

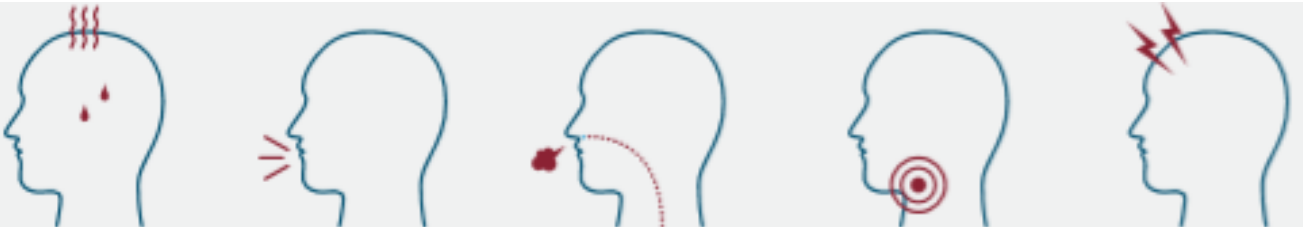
- Toplantı ve eğitimlerin uzaktan eğitim, telekonferans gibi yöntemlerle icra edilmesini sağlayın.
- Uzaktan eğitim gibi yöntemlerin uygulanamayacağı eğitimlerin ise sosyal mesafe ve hijyen kuralları göz önünde bulundurularak en az kişi ile icra edin.
- Çalışanlara korona virüsün yayılımının engellenmesine yönelik bilgilendirme faaliyetlerini organize edin.
- Uzaktan eğitim araçları ile eğitimlerin yürütülmesini sağlayın.

2.4. ÇALIŞMA ORTAMININ DÜZENLENMESİ

2.4.1. İşe Giriş/ Çıkış Uygulamaları

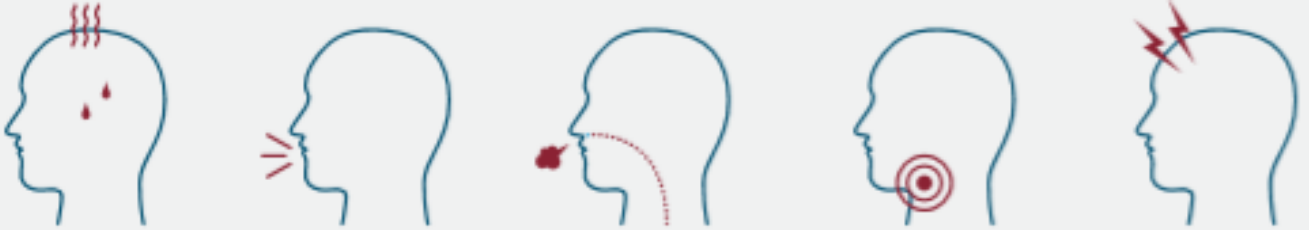
- İşyeri girişine el dezenfektanı/ kolonya yerleştirin.
- Temas yolu ile geçiş kontrol sistemi bulunan işyerlerinde bulaş riskine karşı temassız sistemlerin kullanılmasını sağlayın.
- Sosyal mesafe kuralına uygun geçiş işaretlemeleri yapılarak mesafenin korunmasını, yığılma ve kalabalıklaşmanın önlenmesini sağlayın.
- Tüm çalışanlara işe girişlerde basit bir sağlık sorgulaması yapın.(Ateş, öksürük, nefes darlığı vb.)
- Ateş, öksürük, nefes darlığı ve benzeri şikâyeti olan çalışanların işyeri sağlık personeline, bulunmaması durumunda doğrudan sağlık kuruluşlarına yönlendirilmesini sağlayın.

2.4. ÇALIŞMA ORTAMININ DÜZENLENMESİ

2.4.1. İşe Giriş/ Çıkış Uygulamaları

- İşyeri girişine el dezenfektanı/ kolonya yerleştirin.
- Temas yolu ile geçiş kontrol sistemi bulunan işyerlerinde bulaş riskine karşı temassız sistemlerin kullanılmasını sağlayın.
- Sosyal mesafe kuralına uygun geçiş işaretlemeleri yapılarak mesafenin korunmasını, yığılma ve kalabalıklaşmanın önlenmesini sağlayın.
- Tüm çalışanlara işe girişlerde basit bir sağlık sorgulaması yapın.(Ateş, öksürük, nefes darlığı vb.)
- Ateş, öksürük, nefes darlığı ve benzeri şikâyeti olan çalışanların işyeri sağlık personeline, bulunmaması durumunda doğrudan sağlık kuruluşlarına yönlendirilmesini sağlayın.

2.4.2. Çalışma Ortamında Alınacak Tedbirler

- Çalışma ortamının uygun ve yeterli düzeyde havalandırılmasını sağlayın.
- Ekranlı araçlar ve ilgili parçaları (klavye, mouse, ortak telefon, diyafon, mikrofon vb) dahil olmak üzere kullanılan tüm ekipmanın ve çalışma ortamı hijyeninin sağlanması amacıyla her vardiyada iki kez ve gün sonunda dezenfekte edin.
- İşin yürütümüne engel olmayacak ve bulaşma riskini azaltacak şekilde uygun kişisel koruyucu donanımları seçerek doğru kullanımını sağlayın.
- Asansörleri sosyal mesafe kuralına uygun kişi sayısı ile sınırlandırın ve temas edilen yüzeylerin sıklıkla dezenfekte edin.
- Sosyal mesafe kuralı çerçevesinde tokalaşma, sarılma gibi davranışlarda bulunulmaması ve ellerle yüz bölgesine temas edilmemesine dair çalışanları bilgilendirin.
- Çalışma ortamında elle temas edilmesine gerek duyulmayan yeterli sayıda çöp kutuları yerleştirin.

2.4.2. Çalışma Ortamında Alınacak Tedbirler

- Tuvalet, banyo ve lavabolarda yeterli miktarda kağıt havlu, sabun vb. bulundurun, bu alanların kullanılmasından önce ve sonra kişisel hijyen kurallarının uygulanmasına dikkat edilmesi ve buraların sıklıkla dezenfekte edilmesini sağlayın. Ateş, öksürük, nefes darlığı ve benzeri şikayeti olan çalışanların işyeri sağlık personelinin işyerinde bulunması halinde yapılacak kontrolden sonra işe yönlendirilmesini, bulunmaması halinde doğrudan sağlık kuruluşlarına yönlendirilmesini sağlayın.
- İş elbiseleri ile harici elbiselerin temasını önleyin ve ayrı yerlerde saklanabilmesine yönelik gerekli düzenlemeleri yapın.
- Temizlik ve atıkların boşaltılmasından sorumlu personelin kişisel hijyenlerine ve uygun kişisel koruyucu malzemelerin (KKM) kullanımına özen göstermesini sağlayın.
- Ortak kullanım alanındaki su sebilleri ve çay makinalarını mümkün olduğunca kullanmayın.
- Covid 19 şüphesi var ise bu kişi ile temas eden işyeri çalışanlarını belirleyin, çalışan ile temas etmiş kişilerin iletişim bilgileri kayıt altına alın, İl/İlçe Sağlık Müdürlüğü'nün yönlendirmesine göre hareket edin.

2.4.3. Servis Kullanımı

- Servis araçlarının özellikle sık temas edilen yüzeyleri başta olmak üzere temizlik ve hijyeninin günde en az iki kez yapılmasını sağlayın.

- Servis kullanan çalışanların, araç içerisindeki yüzeylere temasını mümkün olduğunca azaltın.

- Servis araçlarının taşıma kapasitesinin sosyal mesafe göz önüne alınarak planlayın.

- Araç girişlerine el dezenfektanları yerleştirin.

- Seyahat süresince araç içerisinde şoför ve tüm yolcuların maske takmalarını sağlayın.

2.5. Yemekhane / Kafeterya Kullanımı

- Yemekhane ve dinlenme alanlarında sosyal mesafe ve hijyen kuralları göz önünde bulundurarak sıra ve masa düzeni uygun şekilde ayarlayın.
- Yemekhane ve dinlenme alanlarında hijyen sağlamak amacıyla sık aralıklarla dezenfekte edin.
- Yemek öncesinde ve sonrasında ellerin bol su ve sabun ile en az 20 saniye boyunca yıkanmasını sağlayın ve tek kullanımlık havlu ile ellerin kurulanması gibi kişisel hijyen kurallarının uygulanmasına imkan veren düzenlemeleri yapın.
- Baharat, kürdan, tuz, kaşık, çatal, bıçak, bardak vb. malzemelerin tek kullanımlık olacak şekilde sunulmasının sağlayın.
- Yemekhane görevlilerinin kişisel hijyen kurallarına uygun davranmasını ve uygun kişisel koruyucu donanımlarının kullanılmasını sağlayın.

3. KURUMUN FAALİYETE BAŞLADIĞI GÜN YAPILMASI GEREKENLER

- Bölüm sorumlularının zamanında iş yerinde olmalarını ve gözlem yapmalarını sağlayın.
- Tüm alanlarda kurallara uyulduğundan emin olun.
- Bölüm sorumlularının sosyal mesafe kuralına uygun toplantı yaparak süreç değişiklikleri hakkında bilgi vermelerini sağlayın.
- Çalışanların sorunlarını/ endişelerini belirleyin ve değişiklikleri / iyileştirmeleri planlayın.
- Bir komite oluşturarak günlük durumu, gözlemleri, personel geri bildirimlerini, süreç ve değişiklikleri değerlendirin.

4. İŞLEYİŞ SIRASINDA UYGULANACAK FAALİYETLER

4.1. Personel Eğitimi

Tüm çalışanların kurumun belirleyeceği içerik ve periyodlarda eğitim almalarını sağlayın.

Eğitim içeriği aşağıdaki başlıkları içerebilir.

01

Çalışan Sağlığı ve İş Güvenliği

02

Stres ve Stresle Başa Çıkma /
Ruh Sağlığı

03

Yoga ve Fiziksel Sağlık

04

Bulaşıcı Hastalıkların
Önlenmesi

Farkındalığı artırmanın diğer yolları şunlar olabilir:

Personelin
kullandığı alanlara
bilgilendirme
broşürleri asın.
(personel girişleri,
yemekhaneler,
dinlenme alanları
vb.)

Farkındalık
yaratma ve
personel katılımını
sağlayacak
etkinlikler
düzenleyin.

Düzenli
aralıklarla
sağlıkla uzman
kişilerin eğitim/
konferans
vermesini
planlayın.

4.2. DESTEK PROGRAMLARI

4.3. TEDARİKÇİ FİRMALARLA İLGİLİ SÜREÇLER

- Risk altındaki malzemeler için tedarik zincirindeki adımlar tanımlanmalıdır.
- Tedarik zincirindeki risk noktaları belirlenmeli ve satın alma kararlarıyla ilgili öncelikler belirlenmelidir.
- Firma seçimlerinde; tedarik zincirindeki her bir tedarikçinin bütünlüğü/ sağlamlığı hakkında bilgi sahibi olunmalıdır.
- İşyerine ulaşan malzemeler gerektiğinde retrospektif olarak izlenmelidir.

4.4. TEMİZLİK/ DEZENFEKSİYON İŞLEMLERİ

Ürün	Kullanım Yeri	Avantajları	Dezavantajları
Alkol Çözeltileri (Etil/izopropil) (en az %70lik) (Etil alkol, Etanol Cas No: 64-17-5)**	<ul style="list-style-type: none"> • Stetoskoplar • Pulsoksimetreler • Defibrilatör kaşıkları vb. 	<ul style="list-style-type: none"> • Toksikite yok • Düşük maliyet • Hızlı etki • Tortu bırakmaz 	<ul style="list-style-type: none"> • Çabuk buharlaştığından ideal bir yüzey dezenfektanı değildir. • Son derece yanıcıdır. • Plastik, kauçuk ve silikon materyaller için zararlıdır. • Organik materyaller tarafından deaktive edilir. (Bu nedenle kullanım öncesi yüzeylerin temizlenmesi gerekir).
Standart Çamaşır Suyu*** (1:10 normal sulandırmada) (Sodyum hipoklorit Cas No: 7681-52-9)**	<ul style="list-style-type: none"> • Kan ve vücut sıvıları bulaşmış yüzeyler 	<ul style="list-style-type: none"> • Düşük maliyet • Hızlı etki • Ulaşımı kolay • Kullanıma hazır mendil ve spreyleri mevcut • Sporosidal ve virüsidal (C.difficile ve Norovirus'a karşı) 	<ul style="list-style-type: none"> • Metal ekipmanlara zararlı. • Organik materyaller tarafından deaktive edilir. (Bu nedenle kullanım öncesi yüzeylerin temizlenmesi gerekir). • Cilt ve mukoz membranlara karşı tahriş edicidir. • Sulandırıldıktan sonra 24 saat içinde kullanılmalıdır. Giysileri boyayabilir.
Standart Çamaşır suyu*** (1:100 normal sulandırmada) (Sodyum hipoklorit Cas No: 7681-52-9)**	<ul style="list-style-type: none"> • Diğ yüzeyler 	<ul style="list-style-type: none"> • Düşük maliyet • Hızlı etki • Ulaşımı kolay • Kullanıma hazır mendil ve spreyleri mevcut • Sporosidal ve virüsidal (C.difficile ve Norovirus'a karşı) 	<ul style="list-style-type: none"> • Metal ekipmanlara zararlı. • Organik materyaller tarafından deaktive edilir. (Bu nedenle kullanım öncesi yüzeylerin temizlenmesi gerekir). • Cilt ve mukoz membranlara karşı tahriş edicidir. • Sulandırıldıktan sonra 24 saat içinde kullanılmalıdır. • Giysileri boyayabilir.
Hidrojen Peroksit (%0,5) (Cas No: 7722-84-1)**	<ul style="list-style-type: none"> • Ekipmanların dış yüzeyleri • Zemin • Duvarlar 	<ul style="list-style-type: none"> • Çevre için güvenli • Toksik değil • Hızlı etki • Organik madde varlığında aktif • Mendil ve sıvı hali mevcut • Deterjan özelliği nedeniyle mükemmel temizleme özelliği 	<ul style="list-style-type: none"> • Bakır, çinko, piring, akrilik ve alüminyuma zararlı.
Kuaterner amonyum bileşikleri (Quats)	<ul style="list-style-type: none"> • Zemin • Duvarlar 	<ul style="list-style-type: none"> • Toksik değil • Aşındırmaz • Deterjan özelliği nedeniyle iyi temizleme özelliği 	<ul style="list-style-type: none"> • Tıbbi aletlerin dezenfeksiyonunda kullanılmaz. • Dar mikrobiyal spektrum nedeniyle dezenfektan olarak sınırlı kullanım.

- * Sağlık Bakanlığı'ndan biyosidal ruhsatı bulunan ürünler kullanılmalıdır.
- Bu ürünlerin farklı konsantrasyonlarda olabileceği ve bazı durumlarda da kombine ürünler içerebileceğinden uygulama amacına yönelik olarak mutlaka etiket önerilerine göre kullanılmalıdır.
- ** Cas No: Kimyasal kayıt numarası.
- *** Sağlık Bakanlığı'ndan biyosidal ruhsatı bulunan ürünler farklı konsantrasyonlarda olabileceğinden direkt etiketine göre kullanılır. Temizlik amaçlı kullanılan çamaşır sularının farklı konsantrasyonları mevcut olup reaksiyona giren serbest klor oranı %4-8 olanlar kullanılabilir.

4.4.1. Sık Dokunulan Alanlar:

- Kapı kolları, masa tablaları, sandalyeler ve korkuluklar, Yemek arabası, Işık anahtarları ve telefon ve anahtar panoları, asansör düğmeleri gibi sık dokunulan günde en az bir kez ve vardiya bitiminde, yukarıdaki tabloda yer alan ürünlere uygun olarak dezenfekte edin.

4.4.2. Minimum Dokunma Yüzeyleri:

- Zemin, tavan, duvar, perde ve panjur gibi minimum dokunma yüzeylerini, yukarıda belirtilen ürünlere uygun olarak, aşağıda belirtilen periyotlarda dezenfekte edin.
- Zemin temizliği günde iki kez.
- Duvarlar, perdeler ve panjurlar ayda bir kez,
- Gözle görülür şekilde kirlenme olduğunda temizlik/ dezenfeksiyon işlemi yapılır.
- Temizlik/ dezenfeksiyon işlemi sırasında kuru paspas yerine nemli paspas tercih edilir.

4.4.3. Asansörlerin Temizlenmesi

- Asansör rutin temizliği işyerinde yapılan işin niteliğine göre belirlenen aralıklarla, günde en az 3 kez, yukarıdaki tabloda yer alan ürünlere uygun olarak dezenfekte edin.

5. REFERANSLAR

1. CDC Interim Guidance
2. OSHA Guidance on Preparing Workplaces for COVID19
3. Sağlık Bakanlığı COVID19 Rehberi
4. Yeni Koronavirüs Salgını Kapsamında İş Sağlığı ve Güvenliği Profesyonellerinin İşyerlerinde Aldıracağı Tedbirler

**KARE ANAOKULU AİLESİ OLARAK
SAĞLIKLI VE GÜZEL GÜNLER DİLERİZ.**